

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6CoCsp/37/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7618203408
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7618203408.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a. s., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, IČO: 47 967 692, proti žalovanému: P. Č., K.. XX.X.XXXX, I. O. XXX XX S. XX, o zaplatenie 2.934,89 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 11. júna 2021 sp. zn. 1Csp/86/2018

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 11. júna 2021 č.k. 1Csp/86/2018-233.

N e p r i z n á v a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom zo dňa 11. júna 2021 č.k. 1Csp/86/2018-233 žalobu zamietol (výrok I.) a stranám náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia istiny 2.934,89 € spolu s úrokom z istiny do 30.4.2018 vo výške 2.970,64 €, zmluvným úrokom vo výške 25,90 % ročne z istiny od 1.5.2018 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 5,05 % ročne z istiny od 1.5.2018 do zaplatenia, bankového poplatku 49,55 € a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že strany sporu dňa 16.6.2014 uzavreli Zmluvu o úvere č. 1414934140 (ďalej ako „Zmluva“). Neoddeliteľnou súčasťou tejto Zmluvy boli aj Obchodné podmienky pre spotrebiteľské úvery, Všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov, pričom žalovaný svojím podpisom Zmluvy potvrdil, že sa s nimi oboznámil a súhlasí s ich obsahom. Na základe Zmluvy poskytol žalobca žalovanému peňažné prostriedky vo výške 3.000 €, pričom žalovaný sa ich zaviazal vrátiť, zaplatiť úroky, poplatky a iné peňažné plnenia (ďalej len ako „Úver“). Žalovaný Úver neplnil riadne a včas a v dôsledku jeho omeškania žalobca v zmysle § 565 v spojení s § 53 ods. 9 OZ vyhlásil dňa 31.8.2015 Úver za predčasne splatný. Po vyhlásení jeho predčasnej splatnosti žalovaný neuhradil žiadnu časť Úveru, pričom ku dňu 30.4.2018 je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi žalovaný nárok uvedený vyššie. K žalobe žalobca pripojil: Aktuálny stav úveru ku dňu 30.4.2018, Výzva na úhradu dlžnej sumy zo dňa 31.8.2015 adresovaná žalovanému (vrátane nekompletnej kópie doručenky), Zmluvu o úvere zo dňa 16.6.2014, Výzva na splatenie dlžnej časti úveru zo dňa 13.8.2015 adresovaná žalovanému (vrátane kópie podacieho hárku), Sadzobník poplatkov s platnosťou od 1.2.2014, Všeobecné obchodné podmienky účinné od 1.2.2014, Obchodné podmienky pre úver - dobrá pôžička účinné od 6.1.2014.

3. Právne vec posúdil podľa § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 9., § 565 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) spolu s § 1 ods. 1, 2, § 2 písm. a/ až d/, § 7 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, 2, § 17 ods. 1 zák. č. 129/2010

Z.z. o spotrebiteľských úveroch a podľa § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách a po vykonanom dokazovaní súd konštatoval, že žaloba nie je dôvodná v celom rozsahu.

4. Súd zo žalobcom predložených listín uzavrel, že žalobca nedisponuje v tomto spore aktívnou vecnou legitímáciou, teda hmotnoprávnym vzťahom so žalovaným, na základe ktorého by bol oprávnený sa domáhať žalovaného plnenia.

5. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávok č. III/2018 zo dňa 20.12.2018 došlo k postúpeniu pohľadávky uplatnenej v tomto konaní vyplývajúce z predmetnej úverovej zmluvy z pôvodného veriteľa - Poštová banka, a.s. na súčasného žalobcu s účinnosťou ku dňu 20.12.2018.

6. Z predmetnej zmluvy o úvere č. 1414934140 zo dňa 16.6.2014 vyplýva, že bola medzi pôvodným veriteľom a žalovaným uzatvorená Zmluva o úvere č. 1414934140, na základe ktorej boli žalovanému poskytnuté finančné prostriedky vo výške 3.000 €, ktoré sa zaviazal splatiť v 96 mesačných splátkach vo výške 78,30 €, z ktorej mesačná anuitná splátka predstavovala 75 € a poistné schopnosti splácať úver predstavovalo 3,30 €. Úroková sadzba bola dojednaná vo výške 25,90 % ročne, RPMN vo výške 29,20 % a celková výška úveru bola dojednaná vo výške 7.069,34 €. Termín konečnej splatnosti bol dojednaný na 20.6.2022.

7. Súd teda konštatoval, že k postúpeniu pohľadávky na základe uvedenej zmluvy o postúpení malo dôjsť ešte pred termínom konečnej splatnosti v zmysle predmetnej úverovej zmluvy.

8. Za nespornú skutočnosť súd považoval, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzatvorená zmluva o úvere, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver a žalovaný tento úver nesplácal riadne a včas. V dôsledku jeho omeškania s uhrádzaním jednotlivých splátok tohto úveru právny predchodca žalobcu dňa 13.8.2015 listom - Upozornenie - Výzva na splatenie dlžnej časti úveru vyzval žalovaného k úhrade dlžných splátok vo výške spolu 571,05 € s tým, ak nedôjde k úhrade splátky splatnej v lehote 15 dní, upozornil ho na možnosť vyhlásenia splatnosti celého úveru. Táto výzva bola žalovanému odoslaná dňa 13.8.2015.

9. Nakoľko k úhrade dlžných splátok ani v dodatočne poskytnutej lehote nedošlo, žalobca dňa 31.8.2015 úver zosplatnil, o čom bol žalovaný informovaný listom zo dňa 31.8.2015 - „Výzva na úhradu dlžnej sumy“. Táto výzva bola žalovanému doručená dňa 7.9.2015.

10. Súd vychádzal z úvahy, že ustanovenie § 53 ods. 9 OZ vyžaduje pred zosplatnením pohľadávky upozornenie spotrebiteľa na možnosť takéhoto postupu v zmysle § 565 OZ aspoň 15 dní pred takýmto postupom. Takéto upozornenie však nebolo nikdy preukázateľne žalovanému doručené do vlastných rúk. Upozornenie, koncipované ako predžalobná upomienka, zo dňa 13.8.2015, obsahujúce upozornenie na možnosť zosplatnenia celej pohľadávky, bola žalovanému odoslaná na adresu uvedenú v predmetnej zmluve, čo právny predchodca žalobcu považoval zrejme v zmysle článku 4.3 všeobecných obchodných podmienok predmetnej zmluvy za účinné doručenie. Súd sa s takýmto názorom nestotožnil, pretože doručovanie takýchto dôležitých písomností týkajúcich sa úverového zmluvného vzťahu fikciou doručenia bez toho, aby sa spotrebiteľ o nich reálne dozvedel, považuje súd za nekalú praktiku dodávateľa rozpornú s dobrými mravmi.

11. Súd ďalej poukázal na § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, teda nie je oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť celého úveru pre nedodržanie povinnosti splácať úver riadne a včas. Žalobca súdu ani na výzvu nepreukázal, že by jeho právny predchodca bol býval posúdil s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver všetkými dostupnými prostriedkami. Žalobca nepredložil súdu vôbec žiadne dôkazy o skúmaní príjmových a výdavkových pomerov žalovaného ako klienta pred poskytnutím úveru. Žalovaný sám do predmetnej úverovej zmluvy uviedol priemerný čistý mesačný príjem vo výške 500 € a čistý mesačný príjem domácnosti 1.000 €. Právny predchodca tieto údaje bez akéhokoľvek skúmania bonity žalovaného akceptoval, čo súd považuje za jednoznačne nedostatočné na relevantné posúdenie príjmu klienta - spotrebiteľa. Žiadne iné zisťovanie bonity klienta a jeho iných záväzkov a životných nákladov nebolo zo strany žalobcu preukázané. Neboli skúmané iné úverové záväzky žalovaného, jeho skutočné mesačné výdavky, majetkové a sociálne pomery a

pod. Právny predchodca žalobcu sa pri poskytovaní predmetného úveru iba uspokojil s tvrdeniami žalovaného, súdu nepreukázal, že by si ich vôbec bol overoval lustráciami v jemu dostupných registroch. Nepreukázal žiadne reálne skúmanie bonity klienta, iba strohé konštatovanie neriskovosti klienta vzhľadom na to, že má vôbec nejaký pravidelný príjem.

12. Z uvedeného mal súd za to, že v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch nebol právny predchodca žalobcu oprávnený predmetný úver predčasne zosplatiť. Nakoľko teda právny predchodca nebol oprávnený zosplatiť predmetný úver pred dojednaným termínom konečnej splatnosti, tak v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch nebol ani oprávnený platne postúpiť takúto pohľadávku pred dojednaným dňom zročnosti (20.6.2022 - pozn.) na žalobcu.

13. Vzhľadom na uvedené konštatoval, že nedošlo k účinnému zosplateniu predmetného úveru zo strany právneho predchodcu žalobcu, a preto nemohlo dôjsť ani k platnému postúpeniu pohľadávky vyplývajúcej z predmetnej úverovej zmluvy. Pohľadávka bola postúpená ešte pred termínom konečnej splatnosti úveru, pričom v zmysle vyššie uvedeného sa pohľadávka nemohla stať predčasne splatnou pred týmto termínom. Z uvedeného súd konštatoval neplatnosť samotného postúpenia predmetnej uplatnenej pohľadávky na súčasného žalobcu, pretože v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia nemohol subjekt oprávnený poskytovať bankové úvery postúpiť nesplattnú pohľadávku na nebankový subjekt, ktorým žalobca bezpochybné je.

14. Súd pre teoretické objasnenie vecnej legitímácie odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 6. 2010, sp. zn. 2 Cdo 205/2009, v ktorom je jednoznačne uvedené, že: „Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitímácii nevysloví, neznamená, že sa ňou v konaní nezaoberal“.

15. Súd tiež poukázal na § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, ktorý pred postúpením pohľadávky z bankového subjektu na nebankový - žalobcu bez súhlasu klienta, vyžaduje 90 dňové omeškanie klienta a písomnú výzvu. Existencia takejto výzvy pred postúpením pohľadávky a už vôbec jej reálne doručenie alebo aspoň odoslanie žalovanému podľa súdu prvej inštancie nebolo v konaní žiadnym spôsobom preukázané. Aj z tohto dôvodu súd považuje postúpenie uplatnenej pohľadávky na žalobcu za neplatné, čo má za následok nedostatok jeho aktívnej vecnej legitímácie v tomto súdnom sporovom konaní.

16. Keďže nedošlo k platnému postúpeniu predmetnej uplatnenej pohľadávky na súčasného žalobcu, tak súd na jeho strane konštatoval nedostatok aktívnej vecnej legitímácie v spore, čo má za následok zamietnutie žaloby v celom rozsahu.

17. O trovách konania súd rozhodol podľa vyššie citovaného § 255 ods. 1 C.s.p. a nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania, nakoľko žalobca v spore nebol úspešný a úspešný žalovaný si trovy neuplatnil a z obsahu spisu nie je súdu známe, aby mu vôbec boli bývali vznikli.

18. Proti uvedenému rozsudku podal žalobcu v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alternatívne, aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie.

19. Žalobca sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Namietal úvahy súdu o tom, že nebolo žalovanému doručené upozornenie pred zosplatením úveru, kde poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/36/2020 uverejnené v Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu SR č. 1/2021, z ktorého citoval a vyjadril názor, že zo strany pôvodného veriteľa boli v tomto prípade dodržané zákonné podmienky na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, pretože doručovanie bolo upravené obchodnými podmienkami, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou

zmluvy o úvere. Ďalej žalobca rozporoval závery súdu o nedostatočnom vyhodnotení bonity žalovaného zo strany pôvodného veriteľa, v dôsledku čoho podľa súdu pôvodný veriteľ nebol oprávnený vyžadovať jednorazové splatenie celého úveru. V tejto súvislosti žalobca poukázal na to, že k uzatvoreniu zmluvy o úvere došlo dňa 14.6.2014, kedy právna úprava zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v tom období nesankcionovala nedodržanie odbornej starostlivosti zo strany veriteľov tým, že potom neboli oprávnení žiadať od dlžníka splatenie celého dlhu jednorazovo (v zmysle ust. § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch). Zároveň však vyjadril názor, že zo strany pôvodného veriteľa bola dodržaná povinnosť konať s odbornou starostlivosťou, keďže vyhodnotil majetkovú a finančnú situáciu žalovaného a v súlade s týmto určil mesačnú splátku úveru vo výške 51 €. S poukazom na uvedené žalobca má za to, že došlo k platnému a zákonnému zosplateniu úveru a následne došlo k postúpeniu pohľadávky na žalobcu. Zároveň podľa žalobcu bola pôvodným veriteľom dodržaná aj povinnosť v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách vrátane povinnosti doručenia výzvy. Zároveň vyjadril názor, že podmienky upravené v § 92 ods. 8 ZoB podľa neho nie sú podmienkami platnosti postúpenia vo vzťahu k čomu poukázal na názor autora Doc. JUDr. Kristiána Csacha, PhD., LL.M. článku obsiahnutého v „súkromné právo 1/2015“ a tam vyjadrený názor, že porušenie bankového tajomstva vrátane porušenia § 92 ods. 8 ZoB nevedie k súkromnoprávnej sankcii v podobe neplatnosti postúpenia. Pre prípad pripustenia, že § 92 ods. 8 diktuje podmienky platnosti postúpenia zároveň žalobca uviedol, že výzva na splatenie úveru s príslušenstvom zo dňa 31.8.2015 bola zároveň písomnou výzvou banky v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách a zároveň do dňa postúpenia pohľadávky, t. j. 20.12.2018 bol žalovaný viac ako 90 dní v omeškaní s plnením jeho peňažného záväzku. Žalobca poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27Co/31/2018 a vyjadril názor, že si jeho právny predchodca splnil svoju povinnosť v zmysle ust. § 53 ods. 9 OZ ako aj v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách teda, že došlo k platnému zosplateniu úveru ako aj platnému postúpeniu pohľadávky, na základe ktorých skutočností žalobca disponuje aktívnou vecnou legitimáciou.

20. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

21. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 z.č. 160/2015 Z.z. CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP, teda preskúmal rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

22. Odvolaním napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP.

23. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 28. júna 2022 o 10.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 21.6.2022 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

24. Žalobca uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods.1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP, t.j. súd prvej inštancie súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

25. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

26. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

27. Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

28. Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

29. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné:

30. V preskúvanom prípade žalobca odvodzuje svoju aktívnu vecnú legitímáciu od zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej správnym predchodcom žalobcu.

31. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca nedisponuje v spore s aktívnou vecnou legitímáciou v dôsledku neplatného postúpenia predmetnej uplatnenej pohľadávky zo strany pôvodného veriteľa na súčasného žalobcu.

32. Podstatou odvolacích námietok bolo preskúmanie správnosti vyššie uvedených záverov o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

33. Podľa § 92 ods. 8 zák. 483/2001 Z.z. o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čí len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čí len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

34. Uvedené zákonné ustanovenie stanovuje predpoklady postúpenia bankovej pohľadávky inému subjektu, a to aj nebankovému subjektu bez súhlasu klienta, pričom musí ísť o postúpenie písomnou zmluvou, postúpená môže byť iba tá časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu a ktorá je splatná (teda musia byť splnené predpoklady na predčasné zosplatenie úveru podľa § 53 ods. 9 OZ) a podmienkou postúpenia je aj omeškanie dlžníka nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní so splnením čí len časti peňažného záväzku voči banke, a to napriek písomnej výzve banky. Dané predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky a musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky.

35. Súdna prax je vzácné jednotná v závere, že v prípade nesplnenia týchto osobitným zákonom stanovených predpokladov pre postúpenie bankovej pohľadávky na nebankový subjekt ide o postúpenie v rozpore so zákonom, kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ zakázané (vylúčené). Ide teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ, keďže zmluva o postúpení pohľadávok je v rozpore so zákonom o bankách v prípade nesplnenia stanovených podmienok (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.04.2018 sp.zn. 1 Cdo 147/2017, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.03.2018 sp.zn. 7 Cdo 26/2017, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.11.2019 sp.zn. 10bdo/92/2018 etc).

36. Splnenie podmienok stanovených v § 92 ods. 8 zák. 483/2001 Z.z. o bankách je teda potrebné pre platné postúpenie pohľadávky banky na inú osobu, a iba v prípade splnenia týchto zákonných podmienok je daná aktívna legitímácia postupníka na vymáhanie bankovej pohľadávky.

37. V prípade nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, o aký ide aj v prejednávanej veci, súd je povinný ex offico skúmať, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky v zmysle ust. § 92 ods. 8 zák. 483/2001 Z.z. a či je žalobca aktívne legitimovaný na podanie žaloby.

38. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že banka ako účastník zmluvy o úvere má obmedzené možnosti postúpenia svojej pohľadávky voči svojmu klientovi zo zmluvy o úvere a to v tom, že môže postúpiť bez súhlasu klienta iba splatnú pohľadávku, resp. jej splatnú časť. Postúpením nesplatenj pohľadávky inému subjektu ako je banka by totiž došlo k neprípustnému vstupu iného subjektu do aktívneho právneho vzťahu, ktorého účastníkom v zmysle zákonnej úpravy zákona o bankách môže byť iba banka. Z uvedeného zároveň vyplýva, že mimoriadnu splatnosť celého zostatku úveru nemôže úspešne uplatniť iný subjekt ako banka (na základe zmluvy o postúpení pohľadávky), keďže tomu bráni vyššie uvedená prekážka v možnosti postúpiť nesplatenú pohľadávku.

39. Rozborom ustanovenia ust. § 92 ods. 8 zák. 483/2001 Z.z. treba dospieť k záveru, že jednoznačne definuje podmienky, za akých (ne)možno postúpiť pohľadávku patriacu banke buď inej banke alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou. Prvá veta cit. ust. definuje dve takéto podmienky (nad rámec písomnej formy zmluvy o postúpení a nepotrebnosti súhlasu klienta s takýmto krokom, ktoré predpokladá už § 524 ods. 1 OZ), z ktorých prvou je písomná výzva banky, uvažujúcej o postúpení riadne nesplácanej úverovej pohľadávky, klientovi, aby pohľadávku splnil, a druhou je nepretržite viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku, zodpovedajúceho pohľadávke banky. Druhá veta potom obsahuje úpravu situácie, v ktorej (napriek splneniu podmienok postúpenia) banka nebude môcť uplatniť právo postúpiť pohľadávku, a to vtedy, ak klient ešte pred postúpením svoj omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu, vrátane jeho príslušenstva, splní; okrem nej ale tiež prípad, v ktorom práve zmienené obmedzenie banky existovať nebude - vtedy, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo i len časti toho istého peňažného záväzku trval viac než jeden rok. Tretia veta cit. ust. vymedzuje povinnosť odovzdania postupníkom postupcovi dokumentácie o záväzkovom vzťahu, na základe ktorého vznikla postúpená pohľadávka a úpravu týkajúcu sa samotného bankového tajomstva a jeho prelomenia.

40. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9 OZ).

41. Ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (§ 565 OZ).

42. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplývajú podmienky, za ktorých môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktorými sú v zmysle ust. § 565 OZ: 1. možnosť straty výhody splátok bola výslovne určená v dohode medzi veriteľom a dlžníkom alebo v súdnom rozhodnutí, 2. dlžník nesplní niektorú zo splátok v deň jej splatnosti a 3. veriteľ požiada dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

43. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, k vyššie uvedeným podmienkam pristupujú ešte ďalšie dve podmienky v zmysle citovaného ust. § 53 ods. 9 OZ, a to: 1. veriteľ má právo na tzv. stratu výhody splátok (možnosť požadovať zaplatenie celého dlhu naraz pred jeho konečnou splatnosťou) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a 2. veriteľ upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

44. Podmienkou účinného zosplatnenia úveru teda je, že veriteľ pred zosplatnením pohľadávky má povinnosť upozorniť spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie (výkon) tohto práva.

45. Upozornenie veriteľa vo vzťahu k spotrebiteľovi na uplatnenie práva podľa § 565 OZ je teda podmienkou pre účinný výkon tohto práva. Ak táto podmienka nie je splnená, je zosplatnenie neúčinné a veriteľ nemá právo na zaplatenie celého dlhu naraz.

46. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 15.12.2020 sp.zn. 5 Cdo/36/2020, publikované v Zbierke rozhodnutí súdov SR 1/2021 pod č. 4 v zmysle ktorého ustanoveniu

§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neodporuje a zásade zmluvnej voľnosti zodpovedá aj dohoda spotrebiteľa a veriteľa v spotrebiteľskej zmluve o tom, že pri doručovaní zásielky spotrebiteľovi sa môže uplatniť fikcia doručenia zásielky na poslednú známu adresu spotrebiteľa. Ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení do 31.12.2016 oprávňovalo banku postúpiť tretej osobe len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia splatná.

47. Žalobca k žalobe a v priebehu konania okrem zmluvy o úvere, všeobecných obchodných podmienok, špecifikácie aktuálneho stavu úveru pripojil ako dôkazy osvedčujúce, že jeho právny predchodca vyzýval žalovaného na úhradu (či už v súvislosti so splnením povinností pred zosplatnením celého úveru v zmysle ust. § 53 ods. 9 OZ ako aj v súvislosti so splnením povinností pred postúpením bankovej pohľadávky na iný subjekt v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách) iba výzvu na úhradu dlžnej sumy zo dňa 31.8.2015, ku ktorej pripojil aj kópiu doručky osvedčujúcej doručenie tejto listiny a výzvu na splatenie dlžnej časti úveru zo dňa 13.8.2015, ku ktorej pripojil iba kópiu podacieho hárku. Žiadne iné výzvy ani listiny osvedčujúce doručenie výziev v priebehu konania žalobca nepredložil.

48. Z predložených dôkazov teda vyplýva, že dňa 13.8.2015 listom - Upozornenie - Výzva na splatenie dlžnej časti úveru vyzval žalovaného k úhrade dlžných splátok vo výške spolu 571,05 eur s tým, ak nedôjde k úhrade splátky splatnej v lehote 15 dní, upozornil ho na možnosť vyhlásenia splatnosti celého úveru. Táto výzva bola žalovanému odoslaná dňa 13.8.2015.

49. Následne listom zo dňa 31.8.2015 - „Výzva na úhradu dlžnej sumy“ bol žalovaný informovaný, že žalobca dňa 31.8.2015 úver zosplatnil. Táto výzva bola žalovanému doručená dňa 7.9.2015.

50. Odvolací súd sa zhoduje s tvrdením žalobcu, že výzvy zo dňa 31.8.2015, ktorou vyhlásil okamžitú splatnosť celého úveru a ku ktorej osvedčil jej doručenie predložením poštovej návratky, z ktorej vyplýva, že táto výzva bola žalovanému doručená dňa 7.9.2015, možno považovať za výzvu v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách a zároveň že pri tejto listine bola splnená aj tá podmienka, že sa listina dostala do dispozičnej sféry žalovaného.

51. Odvolací súd však zároveň zdôrazňuje, že právny predchodca žalobcu mohol platne postúpiť iba už splatnú časť pohľadávky. Keďže k uzatvoreniu zmluvy o postúpení došlo skôr ako sa stala splatnou celá dlžná suma v zmysle pôvodne dojednaných splátok a teda právny predchodca žalobcu postupoval celú pohľadávku s poukazom na využitie možnosti požadovať splatnosť celého dlhu, ku ktorému malo dôjsť listom zo dňa 31.8.2015, pre posúdenie platnosti zmluvy o postúpení bolo potrebné ako predbežnú otázku posúdiť aj platnosť vyhlásenia okamžitej splatnosti celého úveru.

52. Žalobca v odvolaní neuvádza, ktorú výzvu právneho predchodcu možno považovať za splnenie povinností v zmysle § 53 ods. 9 OZ, avšak vychádzajúc z jeho predchádzajúcich podaní ako aj zo skutočností, že okrem oznámenia o zosplatnení do spisu doložil aj (resp. len) výzvu zo dňa 13.8.2015, možno usúdiť, že sa splnenie tejto povinnosti považoval práve túto výzvu a jej doručenie žalovanému.

53. K uvedenému odvolací súd poukazuje na to, že žalobca na osvedčenie doručenia výzvy zo dňa 13.8.2015 predložil iba poštový podací hárak osvedčujúci odoslanie tejto listiny. Žalobca zrejme považoval túto zásielku za doručenú v zmysle všeobecných podmienok, ktoré boli súčasťou zmluvy o splátkovom úvere.

54. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že listina - poštový podací hárak môže osvedčiť iba odoslanie zásielky, v žiadnom prípade však z nej nemožno vyvodiť, že sa zásielka dostala do dispozičnej sféry adresáta. Pre úplnosť odvolací súd zároveň uvádza, že aj keď je možné, aby sa strany sporu dojednali na niektorých otázkach vzájomného vzťahu aj vo všeobecných obchodných podmienkach pre možnosť aplikácie takýchto dojednaní napríklad pre doručovanie zásielok je nevyhnutné, aby tieto obchodné podmienky boli zo strany žalovaného aj podpísané.

55. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v danom prípade nie je možné aplikovať procesnoprávne predpisy a tam upravenú fikciu doručenia, ale je potrebné aplikovať ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

56. V zmysle uvedeného ustanovenia prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. V danom prípade sa jedná o tzv. teóriu dôjdenia, a teda pri hmotnoprávných úkonoch sa nevyžaduje skutočné doručenie a prevzatie písomnosti, zachytávajúcej právny úkon. Účinnosť adresovaných jednostranných hmotnoprávných úkonov v režime Občianskeho zákonníka predpokladá, že prejav vôle dôjde, resp. je doručený adresátovi, t.j., že sa dostane do sféry jeho dispozície - už týmto okamihom začína právny úkon pôsobiť voči druhej zmluvnej strane.

57. Slovné spojenie „dostane sa do jeho dispozičnej sféry“ nemožno vykladať v zmysle procesnoprávných predpisov. Je ním potrebné rozumieť objektívnu možnosť neprítomnej osoby zoznámiť sa s jej adresovaným právnym úkonom. Právna teória i súdna prax takou možnosťou chápe nielen samotné prevzatie písomného hmotnoprávného úkonu adresátom, ale i také prípady, kedy doručením listu, či telegramu, obsahujúceho prejav vôle, do bydliska alebo sídla adresáta, či do jeho poštovej schránky, poprípade i hodením oznámenia do poštovej schránky o uložení takej zásielky, nadobudol adresát hmotnoprávného úkonu objektívnu príležitosť zoznámiť sa s obsahom zásielky. Pritom nie je nevyhnutné, aby sa adresát skutočne zoznámil s obsahom hmotnoprávného úkonu, postačuje, že mal objektívnu možnosť spoznať jeho obsah. Rozhodujúce je teda objektívne hľadisko, t.j. ak sa preukáže, že adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, nastávajú právne účinky jednostranného právného úkonu, obsahujúceho takýto prejav bez ohľadu na to, či sa s ním adresát skutočne oboznámil (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.1.2011 sp. zn. 5Cdo/129/2010, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 15.12.2020 sp. zn. 5Cdo/36/2020).

58. S poukazom na uvedené odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie zastáva názor, že predložením podacieho hárka žalobca nepreukázal doručenie výzvy na splnenie dlžnej časti úveru zo dňa 13.8.2015, ktorá mala predchádzať zosplatneniu, pretože týmto nepreukázal, že zásielka bola žalovanému doručená do jeho dispozičnej sféry. Žalobca v konaní nepredložil žiaden iný dôkaz, ktorým by bolo preukázané, že zásielka bola žalovanému doručená do dispozičnej sféry, teda že sa s ňou mohol oboznámiť, keďže nepredložil nielen doručenkou osvedčujúcu prevzatie zásielky, ale ani doručenkou osvedčujúci napríklad vrátenie zásielky ako neprevzatej v odbernej lehote.

59. V dôsledku uvedeného neboli splnené podmienky na zosplatnenie úveru a tým ani na následné platné postúpenie celého úveru.

60. Odvolací súd sa preto stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o tom, že žalobca v spore nepreukázal splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky právneho predchodcu žalobcu, keďže nepreukázal splnenie požiadaviek podľa § 53 ods. 9 OZ a teda sa odvolací súd plne stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu.

61. S poukazom na uvedené sa už nebolo potrebné ďalej zaoberať odvolacími námietkami týkajúcimi sa posúdenia bonity klienta, avšak pre úplnosť odvolací súd uvádza, že nebola dôvodná námietka žalobcu o nemožnosti aplikácie ust. § 11 ods. 2 a § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. na daný prípad, keďže žalobca nesprávne tvrdí, že v čase uzatvorenia predmetného úveru zákon o spotrebiteľských úveroch nepodmieňoval možnosť vyžadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru splnením povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Aj v čase uzatvorenia predmetného úveru zák. č. 129/2010 Z.z. v § 11 ods. 2 upravoval, že ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splnenie spotrebiteľského úveru (pričom v zmysle § 7 ods. 1 v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy veriteľ bol pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver berúc do úvahy najmä dobu, na ktorú poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

62. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, vrátane výroku o trovách konania, ktorý žalobca nenapadol osobitnými odvolacími dôvodmi.

63. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní plne úspešný, preto má nárok na plnú náhradu odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi, avšak žalovanému v odvolacom

konaní preukázateľne žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, preto odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

64. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3: 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).